

రత్నవాస

శరీరంలో శరీరం, రక్తంలో రక్తం, రూపానికి ప్రతి రూపం ఆ చిన్నారి జీవం. అప్పుడే కళ్ళు నిప్పిన కందు. రత్నం తన కడుపు చిండుకుని వచ్చిన ప్రాణాన్ని సంభ్రమంగా చూసింది. తాను అనుభవించిన కొద్ది నుఖం రూపు దిద్దుకుని వచ్చిన వచ్చిన జీవాన్ని-

పువ్వుల్ని, వెన్నెల్ని చూస్తే దుఃఖోపశమనం కలుగుతుంది. వర్షం వెలికాక తడి ఎండలో వాళ్ళు ఆరబెట్టుకుంటున్న ప్రకృతిని చూస్తే పులకరింత కలుగుతుంది. వీటన్నింటికన్న ఎన్నో రెట్లు అందమైన, అనందదాయకమైవ ఈ చిన్నారి చిరుజీవాన్ని చూసినవేళ - మనస్సు పురివిప్పుకుని నాట్యం చెయ్యడంలేదు.

కారు మేఘాలు కమ్మి, ఇప్పుడో, ఇంకా సేపటికో కురవడానికి సిద్ధంగావున్న అకాశంలా వుంది.

అవును. ఒక్కొక్క చెమట బిందువూ ఒక్కో రూపాయిగా కష్టపడి, సంచెడు రూపాయలు ప్రోగుచేసుకుని ప్రాణ సమానంగా దాచుకుంటే అవి నీని కావు ఎవరికో ఇచ్చెయ్ అంటే ఎలా వుంటుంది? ఈ సామ్యం సరయినది కాదేమో! రూపాయలకి జీవంలేదు.

రత్నానికి చదువురాదు. ఆమె కథలూ, నవలలూ ఎప్పుడూ చదవలేదు. ఎక్కువ సినిమాలు చూడలేదు. భావాలున్నాయి కానీ భాష లేదు. శరీరంలో రక్తం, మెదడులో ఆలోచన, హృదయానికి స్పందనా వున్న ప్రతి ప్రాణికి భావాలుంటాయి - అనుభూతులుంటాయి భాష, లేకపోయినా.

రత్నం తన ప్రతిరూపాన్ని అత్రంగా గుండెకి హత్తుకుంది. ఆ స్పర్శ అమృతప్రాయం, ఆ లేలేత పెదవుల్ని తన వేలితో తడిసింది. ఆమె హృదయం వుప్పొంగింది. “ఇది నాది-నాది-నా రక్తం-నా ప్రాణం-నా జీవితం ఖరీదిది-” ఆ భావనకి ఆమె కళ్ళు నీళ్లు నిండాాయి.

ముప్పై అయిదేళ్ళ రత్నం, దేనికి ఎన్నడూ కంటితడి పెట్టని రత్నం-అడనాళ్లు కష్టపడ్డానికి పుట్టారని చాలా గాఢంగా నమ్మిన రత్నం. తను పుట్టింది ఎదుటివాళ్ళని సుఖపెట్టడానికే అని నమ్మిన రత్నం ఇప్పుడెందుకో అలా అనుకోలేకపోతోంది. తన నమ్మకాలన్నీ తప్పేమో అనే అనుమానం వస్తోంది.

రత్నం పక్క మంచం కేసి చూసింది, ఇరవై నిండీ నిండని బాలింత! పచ్చని మొహం, తల చుట్టూ ఎర్రని ముగ్గురు చుట్టింది. అతను, వచ్చేడు. ఆమెకి సంతాన బిడ్డ పెట్టినవాడు-మెడలో మంగళసూత్రం కట్టి సంఘంచేత ఆమోద ముద్ర వేయించుకున్నవాడు. బిడ్డని ఎత్తుకుని చూసి చూసి మురుస్తున్నాడు. ఆ దృశ్యం చూస్తేనే చాలు ఎంత పుణ్యం వస్తుందో, దేవుడి పటానికి దండ వేసి, “ఎంత బావుంది అనుకుంటారు” చాలామంది. కాని ఇలాంటి దృశ్యాల్ని పటం కట్టించరు ఎందుకో. దేవుడు ఆ ప్రేమలో లేడా? ఆ ఆనందంలో తెడా? రత్నం చూసింది. ఇంకా చూడాలనుంది, రత్నం తల్లి వచ్చింది.

“ఇండ కాపీ త్రాగు. ఇవ్వార్డి తో నీ కష్టాలు తీరిపోయాయి.”

రత్నానికి కాపీ త్రాగాలనిపించలేదు. మూడు రోజుల ప్రసవవేదన అనంతరం శరీరం ధారంగా, చాలా నీరసంగా వుంది. కానీ, వంద సంవత్సరాల కఠోర తపస్సు అనంతరం భగవంతుని సాక్షాత్కారం అయి మోక్షం ప్రసాదించబడ్డట్టు ఈ చిన్నారి చిట్టితల్లి తనకి సాక్షాత్కరించింది. చాలు! ఆకలి లేదు, నీరసం లేదు.

రత్నం తల్లి చాలా గంభీరంగా వుంటుంది ఎప్పుడూ సవ్యడం మహావలాదం అన్నట్టు. అడవాళ్ళు సవ్యకూడదని మనసా వాచా సమ్మివ మనిషి.

“మాయదారి ముండ. ఎంత బావుందో” అంది ఆవిడ. మాయదారి ముండ! నవ్యాద్వింది రత్నానికి. ఆ పక్క మంచంమీద ఆవిడకి పుట్టిస దిక్ట లంగారు తల్లి. ఇది మాయదారి ముండ. “అమ్మా అది మాయదారి ముండ కాదు. లంగారు తల్లి. నిజం అమ్మా, అది నా కడుపులోంచి వచ్చింది. నాడమ్మా, నాది. నా స్వంతం” అని చెప్పాలనిపించింది. రత్నానికి మొదటినుంచీ అమ్మంతు భయం.

“కాపీ త్రాగు” అంది తల్లి.

రత్నం చాలా యాంత్రికంగా లేచి కూర్చుని ఆమె తెచ్చిన కాపీ త్రాగింది. తల్లి మొహంలోకి చూసింది. అందులో అలసట, ఆవేదన కనిపించాయి. మూడు రోజులుగా తనని కంటికి రెప్పలా కాచింది, కంటి మీద కునుకు లేకుండా. అవును, తను ఆమె బిడ్డ. ఆమె రక్తంలో రక్తం.

“మొత్తానికి ఎలాగో వాడున వడ్డావు. అయిదు నెలలాయె వూరొదిలి. ఇల్లా వాకిలీ, మీ నాన్నా ఎలా వున్నారో ఏమో, ఎల్లుండి వధ్యం తిని రాత్రి బండిలో ఎక్కుదాం. అమెరికన్ ఆస్పత్రి దొరసానమ్మతో మాట్లాడాను. అంతా అయిపోయింది” తల్లి కూడా కాపీ త్రాగుతూ చెప్పింది.

ఆవిడ ప్రాణం కుదుట పడింది. ఇక రత్నం ఎప్పటికీ తమదే.

“మీ వదినె ఇల్లంతా ఓ కొలిక్కి తెచ్చుంటుంది. మన సామాన్లన్నీ ఆమె భాగంలో వేసుకుని వుంటుంది. మీ నాన్నకి తిన్నగా తిండి పెడు తోందో లేదో, తాగి ఆమెనే వడుంటున్నాడో” ఆవిడ ఇల్లు, ఆవిడ మొగుడు వాటి గురించి తలుచుకుంటుంది.

“వది రోజులు విశ్రాంతి తీసుకుని డాక్టరమ్మగారిని మళ్ళీ పని అడుగు. బంగారమంటి పని” అన్నది.

“ఇలాంటివి అందరికీ మామూలే. ఉప్పు కారం తినేవోళ్ళకి తప్పు తుందా! మన జాగర్తలో మనం వుండాలి” అన్నది.

రత్నం ఉలిక్కిపడింది. “అమ్మా!” అనుకుంది. ఈ సంగతి అమ్మే కాదు, వదినె కూడా చెప్పింది. “నీ చెల్లెలు సురీకాతం మాత్రం బయటికెళ్ళి పని చేయడంలా. అదింకా సినిమాలనీ కూడా చూస్తుంది. నీలా ఇంత అసచుర్దంగానా?” అని నవ్విందావిడ. అవును! గదిన్నర ఇంట్లో తడికె చాటున నువ్వు, మీ ఆయనా నలుగురు పిల్లల్ని కనండి. నీ కంటే పెద్ద దాన్నయిన నేను ఆ తడికె అవతల వడుకుని నీ కిలకిలలూ, కలకలలూ వింటూ నెత్తిమీద చెంగు వేసుకుంటాను అనుకుంది రత్నం.

నువ్వేనా, నీ అత్త అదే మా అమ్మ. ముప్పై అయిదేళ్ళ విధవ కూతుర్నీ, పాతికేళ్ల పెళ్ళికాని కూతుళ్లని పెట్టుకుని తాగి వచ్చిన మగడితో వాళ్లెదటే సిగ్గు లేకుండా, ఓహో అవును లోకంలో ఇవన్నీ సహజం అని మాకు తెలీదా? తెలుసు.

డాక్టరమ్మగారి డ్రయివరు, నాయుడు తనని పెళ్ళి చేసుకుంటానని అడిగితే “మా వంశంలో మారు మనువులు లేవని” అతడిని తరిమి కొట్టింది అమ్మ. ఎందుకు?

అ రోజు రత్నం నాయుడు మాట నమ్మలేదు. అమ్మ అంటే రత్నానికి భయమే కాదు. భక్తికూడా. భక్తికి కారణం వుంది చిన్నతనం నుంచి అవిడ త్రాగొచ్చిన మగడి చేతిలో దెబ్బలు తినడం చూడడమే. దెబ్బలతో అవిడ ఒళ్ళు స్పర్శ జ్ఞానాన్ని సహితం కోల్పోవడం, ఆయన కొట్టి వప్పుడల్లా అవిడ ఇన్ని దెబ్బలు తినీ తను బ్రతికేది పిల్లలకోసమేననడం రత్నానికి బాగా జ్ఞాపకం.

అమ్మని కాదని ఏ వనీ చెయ్యలేని బలహీనత రత్నానిది. పది కానుక అంగారం- రెండు పట్టుచీరలు, వుండడానికి స్వంత ఇల్లు వున్నా రెండో పెళ్ళివాడికి రత్నాన్నిచ్చి అంటగట్టినా కిమ్మనలేదు. అతగాడి క్షయ వ్యాధికి ఆ పదికానుక అంగారమూ ఆహూతై పోయింది. అతని పెద్ద భార్య కొడుకు ఇల్లు అక్రమించుకుని రత్నాన్ని తోలేసాడు బయటికి. రత్నం ఒంట్లో అలం అమె సంపాదించే బిల్లు ఎవరికి చేదు. రత్నం బుద్ధిమంతు రాలు. డాటు తిట్టూ, తిరుగుట్టూ లేవు. వచ్చిన జీతం పైసాతో సహా అమ్మ చేతిలో పోవేది. రత్నం విధవై తిరిగొచ్చిన వేళ మంచిది. రెండు పూటలా తిండికి కరవు లేదు. కట్టుకోవడానికి డాక్టరమ్మగారి పాత చీరలు వుండనే వున్నాయి. రత్నం నిజంగా అమ్మ పాలిట రత్నం. అలా సాగింది జీవనం. నాయుడు రత్నానికి రోజూ చెప్పేవాడు- పెళ్ళి చేసుకుని ఇల్లు ఏర్పాటు చేసుకోమని. తన అన్న పిల్లలే తన పిల్లలు. తన చెల్లెళ్ళే తనని చూస్తూ అనుకునేది రత్నం. పెద్ద చెల్లెలు సూరీడు పాచివని చేసినా జీతం అమ్మకివ్వడు. అక్కడ పెట్టింది అక్కడే తింటుంది. కనీసం ఓ గుడ్ల ముక్కయినా ఇవ్వడు. రెండోది సరేసరి. అన్న సంపాదన వదిన గారి సినిమాలకి, చీరలకి నరి, పిల్లలకి వుస్తకాలు, బడి జీతాలు వుండనే వున్నాయి. వదినే వనిచెయ్యదు. అన్న ముఠాకూలీ అయితే అవిడకి పని

చెయ్యసవసరం లేదట. వాళ్లు వేరే వండుకుంటున్నారు. అయినా రత్నానికి ఎప్పుడైతే నా డాక్టరమ్మగారిచ్చే పిండివంటలవీ వాళ్ళకే ఇస్తుంది. ఇలా సజావుగా సంపాదిస్తూ అమ్మకి అన్నబిడ్డలకి పెడుతూ వరోపకారమే జీవనంగా బ్రతుకుతున్న రత్నం జీవితం మలుపు తిరిగింది. ఒకరోజు—

తను అందంగా వుంటానని, తన వాంట్లోనూ వాంపుసోంపులున్నాయనీ, అవి చాలా మందిని ఆకర్షిస్తాయని రత్నం ఎప్పుడూ ఆలోచించలేదు. ఉన్న నాలుగు చీరెలూ శుభ్రంగా పుతుక్కొని, సబ్బుతో స్నానంచేసి, తల దువ్వుకుని ముడివేసుకుని, పనిలోకి తల వంచుకుని రావడం తెలుసు. శుభ్రంగా లేకపోతే డాక్టర్ వూడుకోదు.

డాక్టరుగారి మరిది గారొచ్చేరు. వారు ఏదో పనిమీద పది రోజులున్నారు. పెద్దడాక్టరుగారు లేరు. ఆయనేదో పనిమీద ఎక్కడికో వెళ్ళారు. అమ్మగారు ఆస్పత్రికి వెడతారు. వంటా వార్చూ పనీ అంతా రత్నమే. నాయుడు పెళ్ళాడతానన్నాడే కాని రత్నం అంద చందాలెప్పుడూ వర్ణించలేదు. కబుర్లు చెప్పలేదు. కాని మరిదిగారు వదినెగారు ఆస్పత్రికి వెళ్ళగానే రత్నం వెనుక తిరిగేవాడు. రత్నం స్థితికి ఆయన మనసు కరిగి నీరై పోయింది.

ఆయనలా జాలిపడీపడీ శారీరకసుఖం అంచేవీమిటో మర్చిపోయిన రత్నానికి దాన్ని గురించి బోధించి చవి చూపించి ఆమెని ఉద్ధరించి వెళ్ళిపోయారు. సుఖం ఎప్పుడూ సుఖమే. దాని పర్యవసానం ఇదీ అని తెలిసి ఉలిక్కిపడింది రత్నం. రత్నం పెరట్లో వాంతిచేసుకోవడం, పనిమీద ధ్యాస పెట్టక కూరలవీ మాడ్చడం డాక్టర్ గారు చూడనే చూశారు. ఆవిడ రత్నాన్ని నిలదీసి ప్రశ్నించడానికి తీరిక చేసుకునే వేళకి తరుణం మించి పోయింది. ఎవరూ ఎమిటీ అని ఆవిడ అడగలేదు.

“ఇలా యెందుకు చేశావు రత్నం. కొంచెం ముందు చెప్పంటే బావుండేది కదా!” అని విదారించింది. ఇంట్లో రభస. తిట్లు - చివాట్లు, కన్నీళ్ళు, ఓ రెండు నెలలు ధారావాహికంగా సాగాయి.

“రత్నం కడుపు ఎత్తుగా వుండేం-” అని ఎవరో ఒకరోజు అడగనే అడిగారు.

“దీన్ని తీసుకుని మా తమ్ముడూరుకుపోయి పురుడు పోసుకుని వస్తాను, అక్కడ అమెరికన్ ఆస్పత్రిలో పిల్లని ఇచ్చేసి వసాను” - అని రత్నాన్ని తీసుకొని ఉరుకాని ఉరుకు వచ్చింది రత్నం తల్లి.

అవిడకి వీళ్ళు పైబడుతున్నాయి. చూపు మందగిస్తోంది. ఇద్దరు కూతుళ్లు చెప్పిన మాట విన్నారు. కొడుకు తన సంగతి చూడడు. మగడు వరేనరి, అతనింకా రెండు మూడేళ్ళకన్నా బ్రతకడు. రత్నమే అవిడకి గది.

తమ్ముడూర్లో బదు నెలలాయె వచ్చి. వచ్చిన పని అయింది.

రత్న తల్లి మందానికి అనుకుని కళ్ళు మూసుకుని పడుకుంది.

రత్నం దిడ్డని మళ్ళీ చూసింది.

తప్పు చేస్తే కలిగిన ఫలితమా ఇది!

నవ్వొచ్చింది. రత్నానికి. తప్పంటే ఏమిటో మరి. ఇది తప్పుఫలం కాదు, తవస్సుఫలం. దీన్ని మళ్ళీ కడుపులో దాచేసుకుంటేనో కడుపులో వుంటే తన చిన్ని చిన్ని కాళ్ళతో తంతు, అటూఇటూ తిరుగుతూ, పులకరింతలు పెడుతూ అక్కడే హాయిగా, క్షేమంగాతల్లి దగ్గరుండేది. అనలు బయటికెందుకొచ్చినట్టు? ఏంబావుకోవాలని? తొమ్మిది తొమ్మిదులై నా మోయవచ్చు. భారమేం వేరు.

“దిడ్డకి పాలిచ్చేవా?” అన్నది నర్సు అప్పుడే వచ్చి

రత్నం తల వూపింది లేదన్నట్టు.

“ఇవ్వు” అని మంచంమీద కూర్చుంది.

‘ఈ అనుభవం ఎలా వచ్చిపోను. దీన్ని విడిచి నేనెలా వుండను’ అనుకుంది రత్నం.

అందరికీ నేను-అమ్మకి-చెల్లెళ్ళకి-వదినెకి-వదినె పిల్ల లకి—

నా కెవరు? నా వస్తువు, నా ప్రాణాన్ని ఎవరికో అప్పగించి-వరాయి వాళ్ళ పంచన బ్రతకాలా నేను? అనుకుంది రత్నం. చీకటి పడుతూన్న కొద్దీ రత్నం గుండె బరువైంది. చిన్ని చిన్ని కాళ్ళు చిన్నారి కళ్ళు, బుల్లి పెదవులు, మెత్తని పట్టు జుత్తూ, తనది తనది అని గుండె మోపిస్తోంది.

రోజు గడిచింది. రత్నం వధ్యం తింది.

“వాళ్ళు పిల్లల్ని బాగానే చూస్తారంటలే. ఎవరికైనా మంచి వాళ్ళకి పెంపకం కూడా ఇస్తారంట. దిగులు వడిమాక. మహా మహా గాపోళ్ళ బిడ్డలే ఇలాంటి పల్లు చేస్తారు. మనం ఓ లెక్కా ఏమిటి?” అంది తల్లి.

రెండు కాళ్ళు జాపి వాటిమీద పావని బోర్లా పడుకోబెట్టి నులి వెచ్చని నీళ్ళు పోసి, తెల్లని తువ్వలుతో తుడిచి, సాంబ్రాణి పొగవేసి, పొడరు అద్ది బొట్టూ, కాటుకా దిద్ది ఉయాంలలో వేసి వూపితే-వూపితే-

డాక్టరుగారి పెద్దపావని రత్నమే పెంచింది. అన్న కూతుర్ని, కొడుకునునీ రత్నమే పెంచింది.

“రేపిపాటికి రైల్వో వుంటాం-” అంటోంది తల్లి. మళ్ళీ చీకటి పడింది.

“కంటినిండా నీద్రపో రత్నం. తెల్లారి త్వరగా లేచి అమెరికన్ ఆస్పత్రికెళ్ళాలి. అక్కడ పని పూర్తి చేసుకుని ఎనిమిది గంటల పాసెం జర్లో ఎక్కితే మధ్యాహ్నానికి మన వూరెడతాం.”

రత్నం తల్లి కేం జవాబు చెప్పలేదు. అవిడ బట్టలన్నీ రెండు

సంచుల్లో సర్దింది. మంచం ప్రక్కగా పాత చీరవేసుకుని వడుకుని నిద్ర పోయింది. రేపటితో మళ్ళీ కష్టాలు గట్టెక్కుతాయి. రత్నం వనిలోకెడు తుంది. ఇల్లు బదుగుతుంది. ముసలాడు పని చేసినా, చెయ్యకపోయినా, త్రాగినా తన్నినా రత్నం తనకి అండ.

కాకులు కలకలకి ఉలిక్కిపడి నిద్రలేచింది రత్నం తల్లి. ఆప్పుడే తూర్పు తెల్లవారింది. రత్నాన్ని లేపి ముఖం కడిగించి తయారు చెయ్యాలి అనుకుంటూ కళ్ళు మూసుకుని లేచి, ప్రక్క చీరే మడత వేసింది. తల క్రింద నంచి లేడు. దానికోసం వెతుకుతూ మంచంకేసి చూసింది. మంచం మీద రత్నం వేడు. పావ కూడా లేడు.

రత్నం బాత్‌రూంలోనూ లేడు, అస్పత్రి బయటా లేడు.

మంచం ప్రక్కన రెండవ నంచి వుంది. ఆ నంచిలో తన బట్టలు మాత్రం వున్నాయి. అవిడ అత్రంగా డబ్బునంచీ కోసం చూసింది. డబ్బు నంచి వుంది. కాని అందులో తన రైలు ఛార్జీకి సరివడ పాతికరూపాయిలు మాత్రం వున్నాయి. రత్నం సంపాదనలో తను జాగ్రత్తగా దాచిన నాలుగు వందలులేవు. అవిడ గుండెలు బాదుకుంది. ఏడ్చింది.

“అస్పత్రిలో గొడవేమిటి?” అన్నాడు అస్పత్రి నడిపే డాక్టరుగారు.

“రత్నం అనే పేషంటు పిల్లని తీసుకుని మాయం అయిందట” అన్నది గదులు చిమ్ముతూ పనిచునిషి.

“ఎవరి పిల్లని?” అన్నారు కంగారుగా డాక్టరుగారు.

“అమె పిల్లనే”